

ZOOLOGISK MUSEUM KOPENHAGEN

Afgelopen november was ik in Kopenhagen en ik kwam daar geheel onverwacht de mammoetkudde van SevsK tegen. Deze verzameling mammoeten is nog tot 1 augustus 2014 te zien in het zoölogisch Museum te Kopenhagen, maar ook de andere tentoonstellingen in dit museum zijn zeer de moeite waard.

Het zoölogisch Museum van Kopenhagen is onderdeel van het natuurhistorisch Museum van Denemarken. Dit complex aan musea omvat ook nog het Geologisch museum, het Botanisch museum en de Botanische tuin. In 2004 zijn de vier onderdelen samengevoegd en vallen onder de Universiteit van Kopenhagen. Er staat echter weer een grote verandering aan te komen, want in 2018 zal een compleet nieuw museum herrijzen waarin de vier onderdelen ook fysiek zijn verenigend.

MAMMOETEN - REUZEN UIT RUSLAND

De mammoetkudde van SevsK is geen onbekende voor de WPZ. De resultaten van de opgravingen in de Russische plaats waren in 2002 al onderwerp van een speciale uitgave van Cranium (Maschenko, 2002). In 1992 was de kudde ook even op bezoek in Nederland, in het museum Schokland. Normaal gesproken verblijven ze in het Paleontologisch Museum te Moskou.

In de periode van 1988 tot 1991 werden in totaal 3800 botten van de wolharige mammoet opgegraven, waarbij de resten toe te schrijven zijn aan tenminste 33 individuen. Tussen het materiaal bevinden zich 5 skeletten van juvenielen, in de leeftijd van 1 maand tot 7 jaar oud. Op basis van de morfologie van de botten kan worden gesteld dat de individuen alle tot dezelfde familiegroep behoorden.

In Kopenhagen is een gedeelte van de kudde te zien. De tentoonstelling be-

staat uit de skeletten van een man, een vrouw, een jong dier en twee baby's. Daarnaast is een complete skeletreconstructie te zien van een steppemammoet (*Mammuthus trogontherii*) en zijn er verschillende andere dieren van de mammoetsteppe te zien. Prachtig is het skelet van een neushoorn (*Dicerorhinus binagadensis*) uit een asfaltmeer in Azerbeidzjan, maar ook de kleine Russische hollenbeer (*Ursus speleaeus rossicus*) uit de Vorontsovskaya grot mag er zijn. In een kleinere vitrine is een steppemarmot (*Marmota bobac*) te zien, die gevonden is in de oever van de rivier de Sosna (Rusland).

De babies van SevsK

De kudde van SevsK

AUTEUR
NATASJA DEN OUDEN

NATASJA DEN OUDEN

FOTO-TENTOONSTELLING

De Sevsk tentoonstelling wordt vergezeld van een serie foto's, gemaakt door Evgenia Arbugaeva. Deze fotografie, die zelf opgroeide in de Sibersische stad Tiksi, heeft op zeer fraaie wijze het leven van de hedendaagse mammoetjagers in Siberië vastgelegd. Het levert prachtige foto's op die het beeld van de kudde van Sevsk versterken.

NATASJA DEN OUDEN

Hoornpit van een saiga-antilope

EVOLUTION

Deze tentoonstelling is gemaakt ter ere van de 200ste verjaardag van Charles Darwin en geeft een interessant overzicht van evolutie. Op het eerste gezicht lijkt het een grote willekeurige verzameling van dieren, zowel opgezet, skelet of als reconstructie. Maar bij nadere inspectie blijken de groepen volgens de laatste fylogenetische inzichten gegroepeerd te zijn en leidt de looproute je van de dinosauriërs via de evenhoevigen langs de proto-walvis *Ambulocetus*, richting de potvis en dolfinen. De link met Darwin bestaat niet alleen uit de weergave van de evolutie, maar ook uit een reconstructie van de hut waarin Darwin vijf jaar bivakkeerde aan boord van de HMS Beagle. Vanuit de hut heb je uitzicht op de Galapagos eilanden met bijbehorende zeeleguanen.

VASTE TENTOONSTELLING - DEENSE FAUNA

Na zoveel moois in de vorm van de kudde van Sevsk en *Evolution* zou je bijna vergeten dat het museum ook nog een vaste tentoonstelling heeft. Door een grotingang kom je een ruimte binnen waar een reconstructie van een mammoet met huid en haar opgesteld staat. Deze mammoet illustreert een aantal van de vondsten van de wolharige mammoet die in Denemarken gedaan zijn. Heel veel zijn dat er niet, maar toch zijn ze de moeite waard. Zeker ook omdat ze in deze tentoonstelling naast hun metgezellen uit het

Pleistoceen liggen: de steppenbizon (*Bison priscus*), muskusos (*Ovibos moschatus*), wolharige neushoorn (*Coelodonta antiquitatis*) en een prachtig stuk schedel met hoorn van een saiga-antilope (*Saiga tatarica*). Mooi is dat er niet alleen aandacht is voor de grote grazers, maar dat er ook een vitrine is ingericht met andere vondsten, zoals de kleine zoogdieren, vogels, amfibieën en vissen. We zien resten van de watermol (*Desmana moschata*), spitsmuis (*Sorex araneus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), grondeekhoorn (*Spermophilus major*), woelmuis (*Microtus* sp.) en berkenmuis (*Sicista betulina*). Ook interessant zijn de skeletdeeltjes van de verschillende vissen, waaronder houting (*Coregonus* sp.), spiering (*Osmerus eperlanus*), pos (*Gymnocephalus cernuus*), snoek (*Esox lucius*) en kwabaal (*Lota lota*).

Vervolgens worden we meegenomen op een reis door de Deense natuurhistorie. Mooie diorama's laten de dieren en het landschap zien in het Vroeg-Holoceen en via het complete skelet van een paard (9100 BC) en bruine beer (7000 BC) komen we uiteindelijk terecht in de Vikingtijd en middeleeuwen. Al met al een zeer mooie samenvatting van de geschiedenis van dit land, die veel overeenkomsten vertoont met onze eigen historie.

LITERATUUR

Evgeny N. Maschenko, E.N. (2002) *Individual development, biology and evolution of the woolly mammoth*. Cranium 19 (1), 3-120.